

WETENSCHAPSDAG 2018

De Wetenschapsdag is een dag voor zorgprofessionals, patiënten, onderzoekers en belangstellenden, georganiseerd door NierNieuws, de NVN, de Nierstichting, de Nederlandse Federatie voor Nefrologie (NfN) en de Willem Kolff Stichting.

Programma

- 9.30 uur Inloop en registratie
- 10.00 uur Opening
- 10.20 uur Finale van de [Battle of the Universities](#)
- 11.00 uur Uitreiking Kolff-prijs 2018
- 12.00 uur Start ronde 1 workshops (zie hieronder)
- 13.00 uur Lunch
- 13.45 uur Start ronde 2 workshops (zie hieronder)
- 14.45 uur Pauze
- 15.15 uur Start ronde 3 workshops (zie hieronder)
- 16.15 uur Afsluiting en borrel en uitreiking NfN-awards

Workshops

Je lichaam in balans (LB)

12.00 - 13.00 uur

Lopen nierpatiënten risico als ze te weinig magnesium binnenkrijgen?

Patiënten met een nierziekte ontwikkelen vaak hart- en vaatziekten, waaronder aderverkalking. Zijn er factoren te ontdekken die het risico op hart- en vaatziekten en het ontstaan van aderverkalking verminderen of verklaren? De onderzoeksgroep van Anique ter Braake heeft gevonden dat een verhoogde magnesiumwaarde in het bloed een beschermend effect heeft. Anique ter Braake onderzoekt zelf in modellen voor aderverkalking of het verhogen van magnesium een goede strategie is om aderverkalking bij nierziekten te bestrijden.

Spreker: Anique ter Braake, Radboudumc

13.45 - 14.45 uur

Belang van vitamine D en K voor vaatgezondheid

Vitamine D speelt een belangrijke rol voor botgezondheid, maar heeft ook invloed op hart- en vaatziekten. Nieuwe inzichten laten zien dat vitamine D nodig is voor het goed functioneren van vitamine K. Vitamine K zorgt voor goede bloedstolling, maar is

ook nodig voor het activeren van bepaalde eiwitten om vaatverkalking tegen te gaan. Een tekort aan vitamine D en K komt veel voor bij patiënten met chronische nierschade. Optimale waarden van zowel vitamine D als K zijn belangrijk om vaatverkalking te remmen en het risico op sterfte te verlagen.

Spreker: Hanne van Ballegooijen, VUmc

15.15 - 16.15 uur

Zoutopslag in het menselijk lichaam

De zouthuishouding blijkt veel ingewikkelder dan de afgelopen 60 jaar werd aangenomen. Zout kan namelijk in de huid en bloedvatwand worden opgeslagen zonder dat hierbij gelijktijdig water wordt vastgehouden. Dit nieuwe concept zorgt voor belangrijke nieuwe inzichten in de behandeling van hoge bloeddruk, het toedienen van een zoutinfuus in het ziekenhuis en het inschatten van de dagelijkse zoutinname.

Spreker: Rik Olde Engberink, AMC

Behandelvormen (BV)

12.00 - 13.00 uur

Wel of geen dialyse bij oudere patiënt?

Het aantal oudere patiënten met ernstige nierschade neemt toe. Een mogelijke nierfunctievervangende therapie is dialyse. Dialyse is echter intensief, veel patiënten moeten meerdere malen per week naar het ziekenhuis. Een alternatief is om niet te starten met dialyse; dit heet conservatieve behandeling. Patiënten beslissen in samenspraak met hun behandelteam wat voor hen de beste keuze is. In het onderzoek van Wouter Verberne en Willen Jan Bos staat de keuze om wel of niet te gaan dialyseren bij oudere patiënten centraal. Om patiënten en zorgverleners beter te kunnen voorlichten, vergelijken zij factoren als levensverwachting en kwaliteit van leven met of zonder dialyse.

Sprekers: Wouter Verberne, UMCU, en Willem Jan Bos, LUMC

13.45 - 14.45 uur

Psychosociale screening en behandeling voor nierdonoren

In Nederland wordt ongeveer de helft van het aantal niertransplantaties uitgevoerd met een nier van een levende donor. De presentatie van Lieke Wirken gaat over de ontwikkeling van een stapsgewijze psychosociale screening voor nierdonoren, op welke criteria moeten donoren worden onderzocht? Daarnaast wordt een nieuwe vorm van begeleiding via internet besproken voor donoren die problemen ervaren voor of na de nierdonatie (bijvoorbeeld zorgen rondom de operatie, vermoeidheid of somberheid).

Spreker: Lieke Wirken, Universiteit Leiden en Radboudumc

15.15 - 16.15 uur

Home sweet home

Een dialysebehandeling is voor veel mensen met een nierziekte een regelrechte ramp, je leven staat op zijn kop, al je plannen moeten aangepast worden. Het lijkt wel of je je moet “overgeven” aan de regels van het ziekenhuis, de dokters en de verpleegkundigen. Zou het haalbaar zijn om een deel van de behandeling zelf uit te voeren? En is de behandeling thuis net zo goed als in het ziekenhuis, of misschien zelfs beter? Het verhaal van Brigit van Jaarsveld gaat over dialysebehandelingen die thuis kunnen worden uitgevoerd: hoe bereid je je voor, schiet je er iets mee op, onder welke omstandigheden kan het wel en niet?

Spreker: Brigit van Jaarsveld, VUmc

Personalized Medicine (PM)

12.00 - 13.00 uur

Personalized screening en behandeling

Niertransplantatiepatiënten komen vaak om de zoveel weken standaard terug naar het ziekenhuis voor controle. Dit is bij de ene patiënt helemaal niet nodig, terwijl de andere beter vaker terug zou kunnen komen. Aan de hand van nierfunctiewaarden heeft de onderzoeksgroep van Hessel Peters-Sengers daarom gewerkt aan een gepersonaliseerd screeningsprotocol. De verwachting is dat aan de hand van persoonlijke data bepaald kan worden wanneer een patiënt het beste terug kan komen naar het ziekenhuis. De nefroloog houdt echter altijd de regie en kan bijvoorbeeld aangeven wanneer het zinvol is een patiënt eerder terug te zien. Het screeningsprotocol moet nog getoetst worden in de praktijk.

Spreker: Hessel Peters-Sengers, AMC

13.45 - 14.45 uur

PROMs in de nierziekten

Patiënt gerapporteerde uitkomsten, ook wel PROMs genoemd. Tegenwoordig wordt er veel gesproken over PROMs. Maar wat zijn PROMs nou precies? Hoe kunnen PROMs het beste worden gemeten? En welke bijdrage kunnen PROMs leveren aan het verbeteren van de zorg voor mensen met een chronische nieraandoening? In deze sessie zullen Esmee van der Willik en Yvette Meuleman de bovenstaande vragen beantwoorden en de eerste resultaten bespreken van een pilot-studie om PROMs te testen binnen de nierzorg in Nederland.

Sprekers: Esmee van der Willik en Yvette Meuleman, LUMC

15.15 - 16.15 uur

Personalized medicine na niertransplantatie

We horen van alle kanten dat het tegenwoordig mogelijk is om voor elke patiënt het juiste geneesmiddel in de juiste dosering te kiezen. Daarmee zou de werkzaamheid van geneesmiddelen (bijna) 100% worden en het optreden van bijwerkingen tot een minimum beperkt blijven. Het is de vraag of we al zo ver zijn. In deze presentatie zal Teun van Gelder de behandeling met afweeronderdrukkende medicijnen na niertransplantatie kritisch tegen het licht houden. Waar staan we met ‘personalized

medicine'? Kunnen we al voorspellen wie meer en wie minder geneesmiddelen nodig heeft? Welk onderzoek is nodig om vervolgstappen te zetten?

Spreker: Teun van Gelder, Erasmus MC

Technologie & Innovatie (T&I)

12.00 - 13.00 uur

Nierbuisjes uit het lab - op weg naar de biologische kunstnier

De huidige dialysemethode verwijdert slechts 20% van de afvalstoffen uit het bloed, waardoor veel afvalstoffen stapelen. Deze brengen schade toe aan de nier en geven nadelige effecten in andere delen van het lichaam. In een biologische kunstnier worden zogenaamde nierbuisjes geïmplanteerd die als typische eigenschap hebben dat ze een grote groep afvalstoffen kunnen uitscheiden, die tijdens standaard dialyse niet verwijderd kunnen worden. Jitske Jansen vertelt hoe niercellen ontwikkeld worden, hoe vervolgens nierbuisjes gemaakt worden en op welke wijze in het laboratorium gemeten kan worden of de nierbuisjes ook werkzaam zijn. Daarnaast zal zij vertellen welke stappen nodig zijn om een volledige biologische kunstnier te ontwikkelen.

Spreker: Jitske Jansen, Universiteit Utrecht

13.45 - 14.45 uur

DNA 'knip' techniek (CRISPR/Cas9) bij cystinose

Kinderen met de erfelijke aandoening cystinose hebben een mutatie (afwijking) in het cystinosine-gen. Dit leidt tot de ophoping van het aminozuur (bouwsteen van een eiwit) cystine in verschillende organen en een verminderde nierfunctie vanaf een leeftijd van 6 maanden. Manoe Janssen onderzoekt of het mogelijk is om de mutatie te repareren met de techniek CRISPR/Cas9. Zij gebruikt hierbij menselijke niercellen en stamcellen van het bloed. Als het lukt, dan is dit een belangrijke stap richting een betere behandeling voor patiënten met cystinose of een andere erfelijke nierziekte.

Spreker: Manoe Janssen, Universiteit Utrecht

15.15 - 16.15 uur

Voorspelling van nierschade met Organ-on-a-Chip

Tijdens de ontwikkeling van nieuwe medicijnen is slecht te voorspellen of deze nierschade veroorzaken. Modellen die op proefdieren gebaseerd zijn laten zich bijvoorbeeld vaak beperkt vertalen naar de situatie in de mens. Het consortium waarin Henriëtte Lanz werkt heeft een nieuwe combinatie van testen ontwikkeld op basis van een 3D celweek model om de effecten van nieuwe stoffen te voorspellen. Dit model maakt dierproeven overbodig en is mogelijk beter te vertalen naar de situatie in de mens. Het consortium is een samenwerking van Radboudumc, Universiteit Utrecht, FHNW en Mimetas.

Spreker: Henriëtte Lanz, Mimetas

Nieronderzoek in breder perspectief (NP)

12.00 - 13.00 uur

Impact van nierziekten in breed perspectief

In deze presentatie zal professor Raymond Vanholder eerst een beeld schetsen van het vóórkomen van nierziekten. Hierna komen de maatschappelijke en economische effecten en de impact op de levenskwaliteit van nierpatiënten aan bod. Vervolgens zal hij aan de hand van voorbeelden een aantal prangende vragen binnen de nefrologie met het publiek bespreken. Ook politieke discussiepunten komen aan de orde. De afsluiting is een plan voor de toekomst om de beschreven problemen aan te pakken. Discussieert u mee?

Spreker: Raymond Vanholder, UGent (België)

13.45 - 14.45 uur

Huidkanker na niertransplantatie

Niertransplantaties worden steeds succesvoller. Patiënten worden op hogere leeftijd getransplanteerd en overleven langer dan vroeger. De keerzijde van de medaille is dat de kans op wratachtige plekken en huidkanker met het ouder worden en met de toenemende lengte van de afweeronderdrukkende therapie groter wordt. In samenwerking met Nederlandse ziekenhuizen en buitenlandse groepen verricht het LUMC onderzoek naar symptomen om huidkanker vroegtijdig te herkennen, risicofactoren om huidkanker te krijgen en maatregelen om huidkanker te voorkomen. Tijdens de presentatie van Jan Nico Bouwes Bavinck komen onderwerpen zoals de aanwezigheid van pijn, blootstelling aan zonlicht en het humaan papillomavirus aan de orde.

Spreker: Jan Nico Bouwes Bavinck, LUMC

15.15 - 16.15 uur

Van Kolff tot draagbare kunstnier: 75 jaar dialyse en de toekomst

75 jaar geleden bracht uitvinder-arts Willem Johan Kolff als eerste ter wereld nierpatiënten uitzicht op overleving met zijn kunstmatige nier. Sindsdien is veel ten goede veranderd voor nierpatiënten, maar we zijn er nog lang niet. Hoe kunnen we dialyse minder belastend maken voor de patiënt? Biograaf Herman Broers schetst via het levensverhaal van professor Kolff de weg die dialyse heeft afgelegd in 75 jaar. Jasper Boomker van de Nierstichting vertelt aansluitend over de vorderingen van het project rond de ontwikkeling van een draagbare kunstnier, een project dat de patiënt als uitgangspunt neemt en geïnspireerd is op de onderzoeksvisie van professor Kolff.

Sprekers: Herman Broers (Willem Kolff Stichting en auteur) en Jasper Boomker (Nierstichting)

Toegang gratis

Deelname aan de Wetenschapsdag is gratis, u moet zich wel aanmelden.

Accreditatie

Accreditatie is toegekend voor:

- verpleegkundigen (5 punten)
- verpleegkundig specialisten (4 punten)
- maatschappelijk werkers (5 punten)
- diëtisten (5 punten)
- .

Aanmelden

Vanaf eind augustus kunt u zich aanmelden voor de Wetenschapsdag via de site van de NVN. Nadere informatie daarover volgt.

Met vriendelijke groeten

